

552.

U M O W A

między Polską a Niemcami o zniesieniu wspólnego zarządu państwowego zakładu wodociągowego na Górnym Śląsku, podpisana w Katowicach dnia 12 stycznia 1924 r.

(Ratyfikowana zgodnie z ustawą z dnia 16 lutego 1927 r. — Dz. U. R. P. № 22, poz. 170).

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,
M Y, I G N A C Y M O Ś C I C K I,
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia dwunastego stycznia tysiąc dziewięćset dwudziestego czwartego roku podpisana została w Katowicach pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Rzeszy Niemieckiej Umowa o zniesieniu wspólnego zarządu państwowego zakładu wodociągowego na Górnym Śląsku o następującem brzmieniu dosłownem:

U m o w a

między Polską a Niemcami o zniesieniu wspólnego zarządu państwowego zakładu wodociągowego na Górnym Śląsku.

Rząd Polski i Rząd Niemiecki postanowiły—na zasadzie artykułu 343-go Konwencji polsko-niemieckiej, dotyczącej Górnego Śląska, podpisanej w Genewie dnia 15-go maja 1922 r.—przeprowadzić rokowania w sprawie natychmiastowego zniesienia wspólnego zarządu państwowego zakładu wodociągowego, istniejącego na podstawie wymienionego artykułu i zamianowały w tym celu swymi pełnomocnikami:

Rząd Polski:

b. Wiceministra D-ra Zygmunta Seyde;

Rząd Niemiecki:

Posła D-ra Paul Eckardt,

Prezydenta Policji D-ra Gottfried Schwendy.

Pełnomocnicy ci, po wzajemnem przedłożeniu sobie pełnomocnictw i po uznaniu ich za sporządzone w dobrej i należytej formie, ugodzili się co do następujących postanowień:

Artykuł I.

Dotychczasowy wspólny zarząd państwowego zakładu wodociągowego uważa się za zniesiony z dniem 1-go stycznia 1924 r.

Artykuł II.

§ 1.

1) Przewidziane w § 1-ym artykułu 352-go Konwencji polsko-niemieckiej, dotyczącej Górnego Śląska, podpisanej w Genewie dnia 15-go maja 1922 r., ostateczne objęcie w posiadanie urządzeń, wymienionych w artykule 336-ym tejże Konwencji, nastąpi przez polskiego komisarza wodociągowego.

2) Państwo Polskie przejmuje na siebie zlecenia i umowy, które zawarł dotychczasowy zarząd zakładu wodociągowego, odnośnie do polskiego obszaru.

A b k o m m e n

zwischen Polen und Deutschland über die Aufhebung der gemeinsamen Verwaltung der staatlichen Wasserversorgungsanlage in Oberschlesien.

Die Polnische und die Deutsche Regierung haben gemäss Artikel 343 des am 15. Mai 1922 in Genf unterzeichneten polnisch-deutschen Abkommens über Oberschlesien beschlossen, in Verhandlungen über die alsbaldige Aufhebung der nach dem bezeichneten Artikel eingerichteten gemeinsamen Verwaltung der staatlichen Wasserversorgungsanlage einzutreten, und haben für diese Verhandlungen zu ihren Bevollmächtigten ernannt:

Die Polnische Regierung:

den Vizeminister a. D. Dr. Zygmunt Seyda;

Die Deutsche Regierung:

den Gesandten Dr. Paul Eckardt,

den Polizei-Präsidenten Dr. Gottfried Schwendy.

Die Bevollmächtigten haben, nachdem sie einander ihre Vollmachten mitgeteilt und diese in guter und gehöriger Form befunden haben, Nachstehendes vereinbart:

Artikel I.

Die bisher geführte gemeinsame Verwaltung der staatlichen Wasserversorgungsanlage gilt als mit dem 1. Januar 1924 aufgehoben.

Artikel II.

§ 1.

1) Die im Artikel 352 § 1 des am 15. Mai 1922 in Genf unterzeichneten polnisch-deutschen Abkommens über Oberschlesien vorgesehene endgültige Übernahme der im Artikel 336 desselben Abkommens aufgeführten Anlagen erfolgt durch den polnischen Kommissar der Wasserversorgungsanlage.

2) Der Polnische Staat tritt in die von der bisherigen Leitung der Wasserversorgungsanlage für das polnische Gebiet erteilten Aufträge und in die für dieses geschlossenen Verträge ein.

§ 2.

1) O ileby Niemcy w chwili przewidzianego w powyższym § 1-ym oddania zarządu nie mogły w całej rozciągłości uczynić zadość zobowiązaniu, wynikającemu z § 3-go artykułu 352-go Konwencji, dotyczącej Górnego Śląska w sprawie wydania Polsce aktów i t. p., oddadzą Polsce na żądanie później brakujące dokumenty i załączniki.

2) Niemcy oświadczają gotowość udzielania także w przyszłości wyjaśnień, dotyczących państwowych wodociągów, położonych na terytorjum polskiem, o ile Polska wyjaśnień tych życzyć sobie będzie.

§ 3.

1) Obustronne sieci rurociągów będą rozdzielone z wyjątkiem łącznicy, mającej być założoną na podstawie ustępu 2-go artykułu 341-go Konwencji, dotyczącej Górnego Śląska, w brzmieniu układu z dnia 11-go stycznia 1924 r. Przy rozdzielaniu będą wydane zarządzenia w tym kierunku, aby zaopatrywanie w wodę obu obszarów odbywało się nadal bez przeszkody.

2) Techniczne przeprowadzenie powyższych zarządzeń nastąpi na podstawie porozumienia się kierowników obu zakładów wodociągowych.

3) Polska zgadza się na to, by łącznicę, wymienioną w powyższym ustępie 1-ym, założono narazie na obszarze niemieckim. Do łącznicy tej stosować się będzie przepis ustępu 3-go artykułu 341-go Konwencji, dotyczącej Górnego Śląska, w brzmieniu układu z dnia 11-go stycznia 1924 r. Przełożenie łącznicy na obszar polski musi być uskutecznione na koszt Niemiec najpóźniej do dnia 1-go stycznia 1926 r.

§ 4.

Polski zakład wodociągowy dostarczać będzie do dnia 31-go marca 1924 r. niemieckiej sieci rurociągów wody do łącznicy, przewidzianej w ustępie 3-im powyższego § 3-go, każdorazowo według potrzeby w maksymalnej dziennej ilości 3,000 metrów sześciennych po cenie 7 fenigów złotych (80 fenigów złotych równa się 1-mu frankowi złotemu) za 1 metr sześcienny. Zapłata za tę wodę nastąpi w ciągu jednego miesiąca po nadejściu rachunku w walucie polskiej po kursie giełdy warszawskiej w dniu poprzedzającym dzień wypłaty. W razie braku jednolitego kursu miarodajną jest średnia między notowaniem „płaca” i „żądaja”.

§ 5.

1) Nakłady, które w czasie od dnia 1-go kwietnia 1923 r. aż do chwili przejęcia zarządu polskiego zakładu wodociągowego przez Polskę poczynił Pruski Fiskus Górniczy dla zakładu wodociągowego w Szybie Adolfa i dla należących do niego zakładów i rurociągów—z wyjątkiem wydatków na ogólne koszty administracyjne, zwróci Polska Pruskiej Dyrekcji Górniczej w Zabrze (Hindenburg) w ciągu 8-miu tygodni po nadesłaniu zestawienia poczynionych nakładów.

§ 2.

1) Für den Fall, dass die im Artikel 352 § 3 des Abkommens über Oberschlesien vorgesehene Verpflichtung zur Übergabe von Akten u. s. w. an Polen aus irgendwelchen Gründen nicht in vollem Umfange bei der im vorstehenden § 1 erwähnten Übergabe erfüllt werden kann, wird Deutschland die fehlenden Stücke Polen auf Verlangen später übergeben.

2) Deutschland erklärt sich bereit, auch in Zukunft etwa von Polen gewünschte Aufklärungen über die staatlichen Wasserleitungen im polnischen Gebiete zu geben.

§ 3.

1) Die beiderseitigen Leitungsnetze werden getrennt, abgesehen von der Verbindungsstelle, die gemäss Artikel 341 Absatz 2 des Abkommens über Oberschlesien in der Fassung des Abkommens vom 11. Januar 1924 herzustellen ist. Bei der Trennung wird Vorsorge getroffen werden, dass die Wasserversorgung in beiden Gebieten ungestört aufrechterhalten bleibt.

2) Die technische Durchführung der vorbezeichneten Massnahmen erfolgt auf Grund von Vereinbarungen zwischen den Leitern der beiden Wasserversorgungsanlagen.

3) Polen ist damit einverstanden, dass die in dem vorstehenden Absatz 1 erwähnte Verbindungsstelle zunächst auf deutschem Gebiet angelegt wird. Artikel 341 Absatz 3 des Abkommens über Oberschlesien in der Fassung des Abkommens vom 11. Januar 1924 findet Anwendung. Die Verlegung der Verbindungsstelle auf polnisches Gebiet, und zwar auf deutsche Kosten, muss spätestens bis zum 1. Januar 1926 durchgeführt sein.

§ 4.

Die polnische Wasserversorgungsanlage wird bis zum 31. März 1924 in das deutsche Leitungsnetz an der in dem vorstehenden § 3 Absatz 3 vorgesehene Verbindungsstelle Wasser jeweils nach Bedarf bis zu einer Höchstmenge von täglich 3000 cbm zum Preise von 7 Goldpfennigen (80 Goldpfennige = 1 Goldfrank) je Kubikmeter abgeben. Zahlung hat binnen einem Monat nach Eingang der Rechnung in polnischer Währung nach dem Kurse der Warschauer Börse am Vortage der Zahlung zu erfolgen. Mangels eines einheitlichen Kurses gilt das Mittel zwischen Geld- und Briefnotierung.

§ 5.

1) Abgesehen von den Generalverwaltungsunkosten werden die Aufwendungen, die von dem preussischen Bergfiskus in der Zeit vom 1. April 1923 bis zur Übernahme der Verwaltung der polnischen Wasserversorgungsanlage durch Polen für das Wasserwerk Adolfschacht und die zu diesem gehörigen Anlagen und Leitungen gemacht worden sind, von Polen der preussischen Bergwerksdirektion in Hindenburg binnen acht Wochen nach Eingang der Zusammenstellung der entstandenen Unkosten erstattet.

2) Wydatki, poczynione przez Pruską Dyрекcję Górnica, będą przeliczane według średniej kursu dewizowego dolara północno-amerykańskiego między notowaniem „płać” i „żądają” na giełdzie w Berlinie w dniu uiszczenia. Do tego będą doliczane od sum wyłożonych procenty w wysokości 5% rocznie, począwszy od dnia 1-go stycznia 1924 r. Dla zwrotów, które Polska ma skutecznie, miarodajny jest kurs giełdy berlińskiej w dniu, poprzedzającym dzień wpłaty. Wpłata nastąpi w markach niemieckich.

3) Ilości wody, które w czasie od dnia 1-go kwietnia 1923 r. aż do dnia przejęcia przez Polskę polskiego zakładu wodociągowego zostały dostarczone niemieckim odbiorcom z zakładu wodociągowego w Szybie Adolfa, a polskim odbiorcom z zakładu wodociągowego w Zawadzie, nie będą między oboma zakładami ani rozliczane, ani płacone.

4) Pruski Fiskus Górnicy odstępuje zarządowi polskiego zakładu wodociągowego swe pretensje z tytułu opłat za wodę, które są dłużni odbiorcy w Polsce za czas od dnia 1-go kwietnia 1923 r., jak również swe prawa do żądania zaliczek od odbiorców, mieszkających w Polsce, a to stosownie do § 2-go artykułu 348-go Konwencji, dotyczącej Górnego Śląska.

5) Każdy z obu zarządów zakładów wodociągowych ustala na swoim obszarze wysokość zaległych opłat za wodę.

6) Zarząd niemieckiego zakładu wodociągowego uprawniony jest do ściągnięcia opłat za wodę, dostarczoną z Szybu Adolfa, począwszy od dnia 1-go kwietnia 1923 r., odbiorcom w Niemczech; podobnie zarząd polskiego zakładu wodociągowego jest uprawniony do ściągnięcia od odbiorców w Polsce takich opłat za dostarczoną im wodę z Zawady.

7) W przeciągu 4-ch tygodni od dnia przejęcia przez Polskę zarządu polskiego zakładu wodociągowego poda niemiecki zakład wodociągowy zarządowi polskiego zakładu wodociągowego zużycie wody przez odbiorców w Polsce.

§ 6.

1) Pruska Dyрекcja Górnica w Zabrzú (Hindenburg) zobowiązuje się udzielać polskim urzędnikom wszelkiej pomocy przy zaznajamianiu się z administracją wodociągową. Zgadza się ona na to, aby dwaj polscy urzędnicy obznajomili się ze swojemi zadaniami w Pruskiej Dyрекcji Górnicy, i udzieli im na życzenie do dnia 1-go kwietnia 1924 r. odpowiedniego lokalu do pracy.

2) Za czas, w którym urzędnicy ci zaznajamiać się będą z administracją wodociągową, zapłaci Polska Pruskiej Dyрекcji Górnicy pełne uposażenie służbowe niemieckiego urzędnika państwowego grupy 9-ej i zwróci kosztą dostarczonych do tego celu materiałów.

3) Pozostawia się uznaniu polskiego zarządu, jako też funkcjonariuszów technicznych, zatrudnionych obecnie we wspólnym zarządzie zakładu wodociągo-

2) Hierbei werden die von der preussischen Bergwerksdirektion gemachten Auslagen nach dem an den jeweiligen Zahlungstagen gültigen Devisenkurse des nordamerikanischen Dollars im Mittel zwischen Geld- und Briefnotierung an der Börse in Berlin umgerechnet. Hierzu treten für die verauslagten Beträge 5% Zinsen jährlich vom 1. Januar 1924 ab. Für den von Polen zu zahlenden Gewerwert ist der Kurs der Berliner Börse an dem dem Zahlungstage vorhergehenden Tage massgebend. Die Zahlung erfolgt in deutscher Mark.

3) Die von dem Wasserwerk Adolfschacht an deutsche Abnehmer und von dem Wasserwerk Zawada an polnische Abnehmer in der Zeit vom 1. April 1923 bis zur Übernahme der Verwaltung der polnischen Wasserversorgungsanlage durch Polen gelieferten Wassermengen werden zwischen den Verwaltungen der beiden Wasserversorgungsanlagen weder verrechnet, noch werden sie von ihnen bezahlt.

4) Der preussische Bergfiskus tritt seine Forderungen auf den Wasserzins, den die Abnehmer in Polen seit dem 1. April 1923 schulden, sowie seine Rechte auf Einforderung eines Vorschusses von den in Polen wohnhaften Abnehmern gemäss Artikel 348 § 2 des Abkommens über Oberschlesien an die Verwaltung der polnischen Wasserversorgungsanlage ab.

5) Jede der beiden Verwaltungen der Wasserversorgungsanlagen setzt den in ihrem Bezirke rückständigen Wasserzins fest.

6) Die Verwaltung der deutschen Wasserversorgungsanlage ist berechtigt, den Wasserzins für die vom Adolfschacht an Abnehmer in Deutschland seit dem 1. April 1923 gelieferten Wassermengen von diesen einzuziehen; desgleichen ist die Verwaltung der polnischen Wasserversorgungsanlage zur Einziehung des Wasserzinses von Abnehmern in Polen für die an diese von Zawada gelieferten Wassermengen berechtigt.

7) Den Wasserverbrauch der Abnehmer in Polen wird die deutsche Wasserversorgungsanlage der Verwaltung der polnischen Wasserversorgungsanlage binnen vier Wochen nach Übernahme der Verwaltung der polnischen Wasserversorgungsanlage durch Polen mitteilen.

§ 6.

1) Die preussische Bergwerksdirektion in Hindenburg verpflichtet sich, den polnischen Beamten bei der Einarbeitung in die Verwaltung in jeder Weise behilflich zu sein. Sie ist damit einverstanden, dass sich zwei polnische Beamte bei der preussischen Bergwerksdirektion mit ihren Aufgaben vertraut machen, und wird ihnen auf Wunsch bis zum 1. April 1924 einen entsprechenden Arbeitsraum zur Verfügung stellen.

2) Für die Dauer der Einarbeitung dieser Beamten zahlt Polen an die preussische Bergwerksdirektion das Endgehalt eines deutschen Staatsbeamten der Gruppe 9 und erstattet den Wert gelieferter Materialien.

3) Ob technische Angestellte, die für die bisherige gemeinsame Verwaltung der Wasserversorgungsanlage beschäftigt waren, in den Dienst der pol-

wego, czy chcą zawrzeć umowę, mocą której funkcjonariusze ci przejęci zostaną do służby w polskim zakładzie wodociągowym.

§ 7.

Spory, powstałe z różnicy interpretacji i zastosowania powyższych postanowień, będzie rozstrzygał sąd rozjemczy, do którego każda Strona wyznaczy swego członka. O zamianowanie przewodniczącego będzie w razie potrzeby uproszony Prezydent Komisji Mieszanej dla Górnego Śląska.

Artykuł III.

Niniejszy układ obowiązuje od dnia jego podpisania.

Na dowód powyższego pełnomocnicy układ ten podpisali i przyłożyli na nim swoje pieczęcie.

Spisano w Katowicach, dnia 12-go stycznia 1924 r., po dwa egzemplarze w języku polskim i niemieckim.

(—) *Dr. Zygmunt Seyda*
(L. S.)

(—) *Paul Eckardt*
(L. S.)

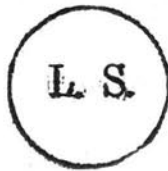
(—) *Gottfried Schwendy*
(L. S.)

Zaznajomiwszy się z powyższą Umową, uznaliśmy ją i uznajemy za słuszną zarówno w całości, jak i każde z zawartych w niej postanowień; oświadczamy, że jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

W Warszawie, dnia 14 maja 1927 r.

(—) *I. Mościcki*

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej
Prezes Rady Ministrów:

(—) *J. Piłsudski*

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) *August Zaleski*

553.

Oświadczenie rządowe

z dnia 30 czerwca 1927 r.

w sprawie ratyfikacji Umowy między Polską a Niemcami o zniesieniu wspólnego zarządu państwowego zakładu wodociągowego na Górnym Śląsku, podpisanej w Katowicach dnia 12 stycznia 1924 r.

Podaje się niniejszem do wiadomości, że w dniu 14 maja 1927 r. nastąpiła ratyfikacja przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Umowy między Polską a Niemcami o zniesieniu wspólnego zarządu państwowego zakładu wodociągowego na Górnym Śląsku, podpisanej w Katowicach dnia 12 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. z 1927 r. № 22, poz. 170) i że powyższa umowa obowiązuje od dnia jej podpisania.

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

nischen-Verwaltung übertreten, bleibt der freien Vereinbarung zwischen dieser und den betreffenden Angestellten vorbehalten.

§ 7.

Ergeben sich Streitigkeiten über die Auslegung und Anwendung der vorstehenden Vereinbarungen, so soll darüber ein Schiedsgericht entscheiden, zu dem jede Partei einen Beisitzer ernennt. Um Benennung des unparteiischen Obmanns soll nötigenfalls der Präsident der Gemischten Kommission für Oberschlesien gebeten werden.

Artikel III.

Dieses Abkommen tritt mit dem Tage seiner Unterzeichnung in Kraft.

Zu Urkund dessen haben die Bevollmächtigten das Abkommen unterzeichnet und mit ihren Siegeln versehen.

Ausgefertigt in Kattowitz am 12. Januar 1924 in doppelter Urschrift je in polnischer und in deutscher Sprache.

(—) *Dr. Zygmunt Seyda*
(L. S.)

(—) *Paul Eckardt*
(L. S.)

(—) *Gottfried Schwendy*
(L. S.)